

**KOMUNIKACE
VĚDY**

- Tisková zpráva
- Rozhovor: 1. 3.
- Podcast: 15. 3
- Video: duben

CO JE TO KOMUNIKACE VĚDY?

- je praxe informování, vzdělávání a zvyšování povědomí o vědeckých tématech a výsledcích
- je to teoretický vědecký obor

PROČ KOMUNIKOVAT VĚDU?

PROČ KOMUNIKOVAT VĚDU?

- Aby lidi věděli, co děláte jak a proč (zejména v humanitních vědách)
- Aby rostlo povědomí o vědě a jejích výsledcích (její ocenění)
- Aby vědecké výzkumy měli finanční prostředky (získávání grantů)
- Zvýšené povědomí o vědy a jejich aktuálních výsledcích a otázkách je klíčové při rozhodování například v politice či při etických otázkách (např. Covid 19, otázka nakládání s historickými objekty...)

KDO JE KOMUNIKÁTOR VĚDY?

- Člověk, který předává informace o vědeckých výzkumech a výsledcích zábavnou, zajímavou formou
- Tým lidí, kteří pomáhají badatelům s různými formami prezentování/předávání jejich vědeckých výsledků veřejnosti

JAK KOMUNIKOVAT VĚDU

VNITŘNÍ

VNĚJŠÍ

Odborník k odborníkovi

VNITŘNÍ

Odborník k laikovi

VNĚJŠÍ

VNITŘNÍ

Konference, vědecká monografie, abstract, odborná reenceze, anotace...

Formální, akademický, trpný, objektivní, argumenty, spisovný, terminologie

VNĚJŠÍ

Věřejná přednáška, kniha pro široké publikum, dokumentární film, podcast, blog, příspěvky na sociálních sítí...

Jednoduchý, neformální, aktivní, emoce, přirovnání, příběhy

VNITŘNÍ

Konference, vědecká monografie, abstract, odborná renceze, anotace...

Formální, akademický, trpný, objektivní, argumenty, spisovný, terminologie

média

studenti

vědec z jiného oboru

VNĚJŠÍ

Věřejná přednáška, kniha pro široké publikum, dokumentární film, podcast, blog, příspěvky na sociálních sítí...

Jednoduchý, neformální, aktivní, emoce, přirovnání, příběhy

- TED talks
- <https://ashortscientist.wordpress.com>
- <https://theconversation.com/europe>

KOMUNIKACE VĚDY V ČESKÉ REPUBLICE

- www.vyzkumveda.cz (<https://vedavyzkum.cz/z-domova/z-domova/komunikace-vedy-jak-a-proc-komunikovat-vedu>)
- 2020, 2022 konference na téma Komunikace vědy
- AFO Mezinárodní festival populárně-vědeckých filmů v Olomouci → Watch and Know

PŘÍKLADY AKTIVIT MASARYKOVY UNIVERZITY

- Science Slam (+podcast)
- Noc vědců
- Týden vědy
- Den otevřených dveří (FF MUNI)

PŘÍKLADY AKTIVIT SEMINÁŘE DĚJIN UMĚNÍ

- R&B (Renezance a Baroko)
- Středověc Jinx
- SeminArt
- SmART Talks
- Galerie Edikula

PODCASTY

- České
 - Přepiště dějiny
 - Středověk (jinak) trvá
 - Věda na dosah
 - Balastr
 - Podcasty vysokých škol: UTB, Studio UHK..
- Anglické
 - RadioLab
 - Sawbones
 - ...

KOMUNIKACE S MÉDII

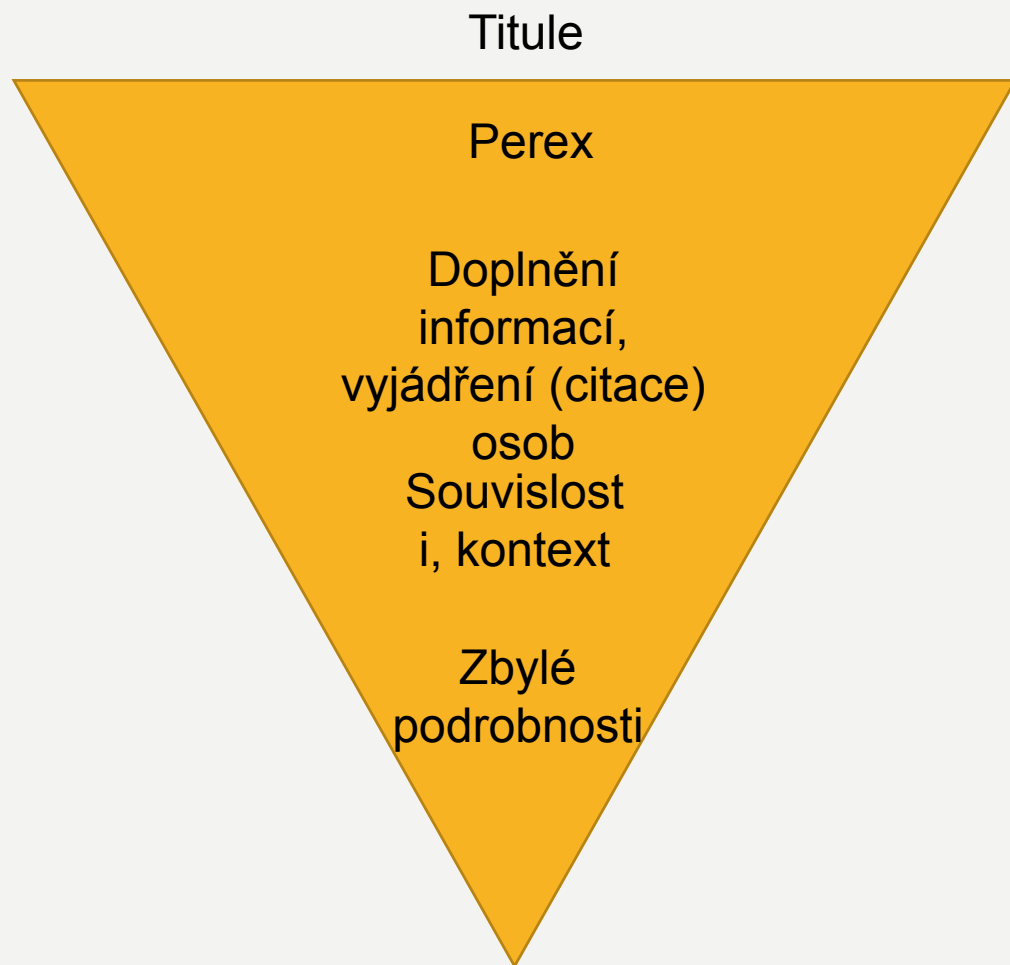
TISKOVÁ ZPRÁVA

- Tisková zpráva je text, určený pro novináře aby je informoval o události, objevu, kauze tedy o kdo, co, kdy, kde, jak a proč?
- S textem následně pracuje novinář, tudíž ji nikdy neposílejte ve formátu PDF

STRUKTURA TISKOVÉ ZPRÁVY

- Titul
- Domicil (údaj o datu a místo vzniku TZ)
- Perex (rozvýjí titul a stručně shrnuje téma TZ: co, kdo, kdy, kde, jak a proč, max. 5 řádků/1 norma strana)
- Citace: přímá řeč osoby, která je pro téma TZ důležitá
- Kontakt
- Informace o instituci, firmě, organizaci (+ logo)
- Přílohy

- Délka TZ 2–4 odstavce

JAZYK TZ:

- Ve 3. osobě
 - Formální
 - Srozumitelný
 - Stručný
-
- Bez superlativů
 - Bez neznámých zkratek
 - Bez terminologie (pokud je zapotřebí, musí být vysvětlena)
 - Bez bodů

KDY A KAM POSLAT TZ?

Kdy: aktuálnost

Kam: Přímý kontakt s novinářem, reportérem

Skrze archiv tiskových zpráv konkrétní instituce:

<https://www.muni.cz/pro-media/archiv-tiskovych-zprav>

<https://moravska-galerie.cz/kategorie/tiskova-zprava/>

<https://artalk.cz/category/artservis/tiskove-zpravy/>

- Co pak?

ÚKOL

- Napsat tiskovou zprávu
- Zaslát do 22. 2. 2023 na email anna.kelblova@phil.muni.cz

KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ

3. SKUPINY

Mající zájem

Mající pocit, že se v
tématu orientují

Nemající zájem

KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ

- Pozornost a odbornost klesá →
 - Zjednodužit jazyk
 - Omezit terminologii (pokud musím použít odborný termín, je zapotřebí ho vysvětlit)
 - Jednoduchá podoba jazyka
 - Neformální jazyk
 - Příběhy/storytelling

STORYTELLING/PŘÍBĚH

začátek

průběh

konec

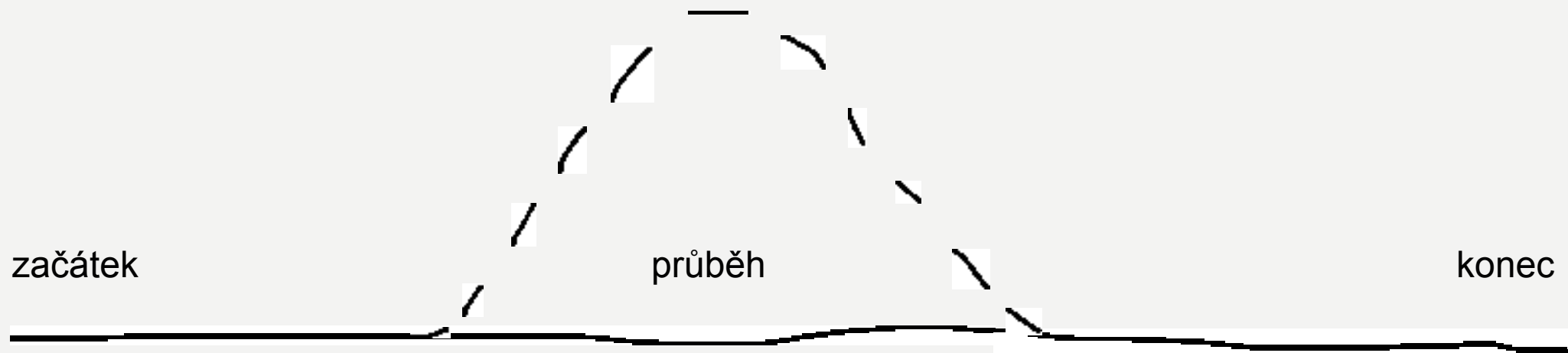

začátek

průběh

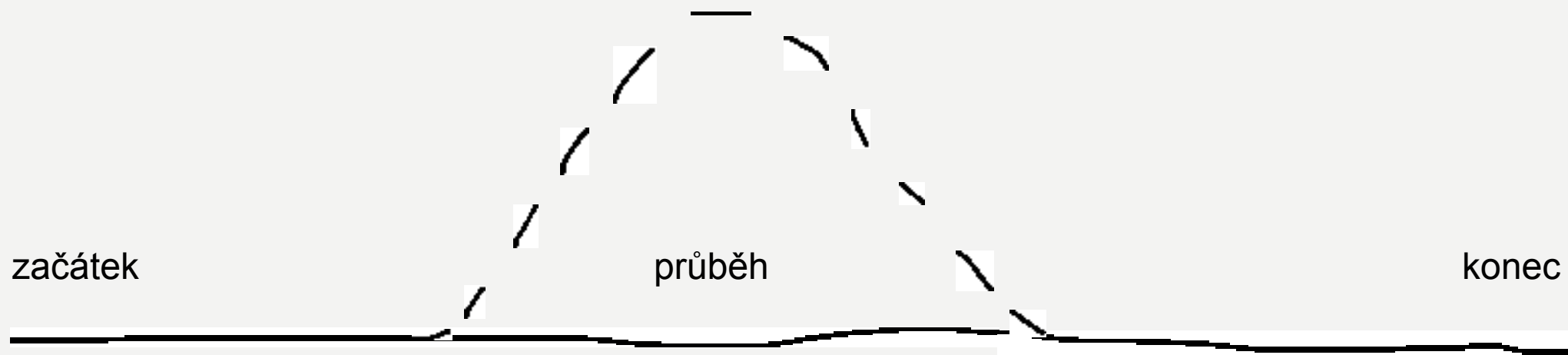
konec

Protagonista → věděl
Zápletko → Proč se
výzkum dělá?

Protagonista → vědec
Zápletka → Proč se
výzkum dělá?

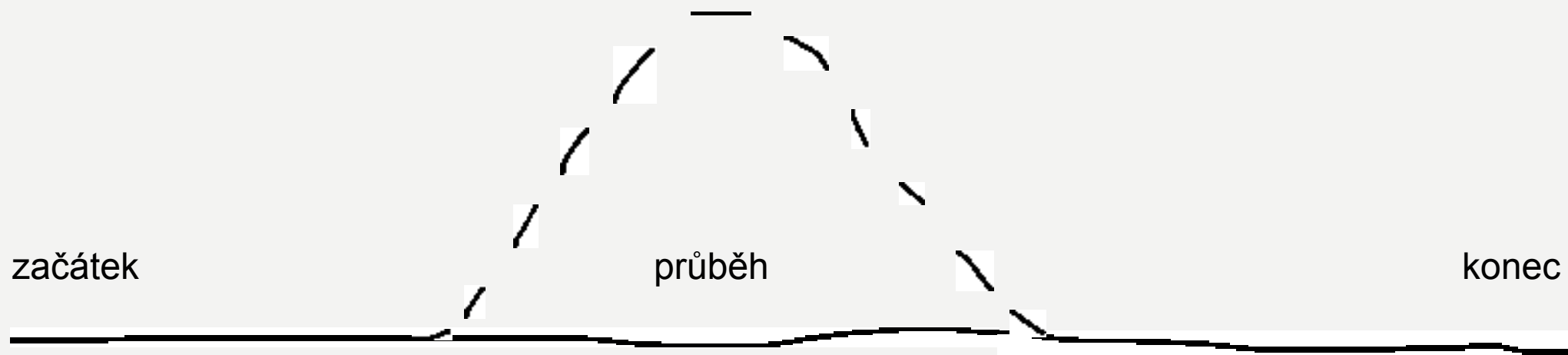
Obtíže → jaké metody,
nastaly potíže? Jak to
probíhalo?

Protagonista → věděl
Zápletka → Proč se
výzkum dělá?

Obtíže → jaké
metody, nastaly
potíže? Jak to
probíhalo?

výsledek
Poučení →
diskuze

Protagonista → vědce
Zápletka → Proč se
výzkum dělá?

Obtíže → jaké metody,
nastaly potíže? Jak to
probíhalo?

výsledek
Poučení → diskuze

Příběh vědce

Příběh objektu

Příběh
výzkumu

- ARTE.TV – dokumentární filmy s titulky
- TedTalks
- Vedavyzkum.cz

ClimateTalk: Science and Solutions | Susan Joy Hassol | TEDxUMontana

<https://www.youtube.com/watch?v=V-tEmE85QDE> : Jak komunikovat vědu (klimatické změny) s širokou veřejností, zejména jak odborníci a veřejnost používají stejná slova, ale pro každou skupinu to znamená něco jiného.

<https://ncics.org/ncics/pdfs/events/comm-avl/Susan%20Joy%20Hassol%20list%20of%20words.pdf>

TERMS THAT HAVE DIFFERENT MEANINGS FOR SCIENTISTS AND THE PUBLIC

Scientific term	Public meaning	Better choice
enhance	improve	intensify, increase
aerosol	spray can	tiny atmospheric particle
positive trend	good trend	upward trend
positive feedback	good response, praise	vicious cycle, self-reinforcing cycle
theory	hunch, speculation	scientific understanding
uncertainty	ignorance	range
error	mistake, wrong, incorrect	difference from exact true number
bias	distortion, political motive	offset from an observation
sign	indication, astrological sign	plus or minus sign
values	ethics, monetary value	numbers, quantity
manipulation	illicit tampering	scientific data processing
scheme	devious plot	systematic plan
anomaly	abnormal occurrence	change from long-term average

ROZHOVOR

DRUHY ROZHOVORU

- Podle průběhu:
 - Osobní
 - Korespondenční
 - Videohovor
- Druhy výstupu rozhovoru:
 - Psaný
 - Video
 - Podcast
 - ...

PŘÍPRAVA NA ROZHOVOR

- Domluva s respondentem (Kdy, kde, jaké téma, jak dlouho bude rozhovor trvat a kde hovor budete publikovat)
- Kdo je cílová skupina?
- Zjistit si o respondentovi informace:
 - Kdo to je?
 - co dělal a dělá? (projekty, publikace, studium...)
 - zda náhodou neexistuje rozhovor na podobné téma
- Vytvořit otázky formátem příběhu (nemusí být po sobě):
 - Okruhy:
 - Začátek – neznámé
 - Průběh – odkrývat neznámé, doplňovat informace
 - Konec – rozuzlení, výsledek, poučení
- Formální stránka otázek:
 - Vyhnout se tzv. uzavřeným otázkám, na které se dá odpověď pouze ano nebo ne. Vytvářejte tzv. otevřené otázky na které se musí odpověď, alespoň jednou větou.
 - Pužívejte spíše “JAK” než “proč”
 - Vyhněte se otázkám, které nutí respondenta odpovídat za někoho jiného
- Zajistěte si diktafon

OKAMŽIK PŘED ROZHOVOREM

- Místo
- Nálada
- Funguje Vám diktafon?

ROZHOVOR

- Nahráváte?
- Pište si poznámky
- Při rozhovoru:
 - Bud'te příjemní, vytvořte příjemnou atmosféru
 - držte se cíle
 - dobře poslouchajte a doptávejte se. Nedržte se striktně seznamu otázek. Reagujte na odpovědi respondenta a pak se můžete zase vrátit ke svým připraveným otázkám
 - soustřed'te se plně na respondenta a mějte o něj zájem
 - Nesnažte se respondenta tlačit do potvrzení vašich vlastních názorů
 - Dejte respondentovi čas na odpověď

VÝSTUP (ČASOVĚ NÁROČNĚJŠÍ NEŽ SAMOTNÝ ROZHOVOR)

- Podcast
- Video
- Článek formou:
 - otázky a odpovědi
 - příběhu se zakonponovanými citacemi (Vy vyprávíte)
 - příběhu s citacemi mezi odstavci
 - z pohledu respondenta (1. osoba)

TEXTOVÁ ÚPRAVA ROZHOVORU

- Vaším úkolem je z mluveného slova udělat čtivý textem →
 - Pokud se Vám to bude hodit, otázky můžete zpřeházet
 - Pokud se v některých otázkách budou informace opakovat, můžete je samozřejmě vynechat
 - Vynechejte formální fráze na začátku rozhovoru (přivítání, oslovení...)
 - Taktéž je důležité zachovat osobnost dotazovaného

STRUKTURA PSANÉHO ROZHOVORU

- Titulek
- Perex – informace o korespondentovi a k tématu rozhovoru
- Rozhovor (+Mezitimuly – rozdělují jednotlivé sekce otázek. Shrnují, co se čtenář dozvěděl před tím a co ho čeká.)
- Závěr
 - podle požadavků media, kde chcete článek publikovat
 - jména tvůrce/ů rozhovoru
 - doplňující informace

PŘÍKLADY

- <https://vedavyzkum.cz>
- <https://www.em.muni.cz>
- (<https://www.em.muni.cz/veda-a-vyzkum/15560-urcita-mira-stresu-je-prospesna-tvrdi-libor-ustohal>; <https://www.em.muni.cz/veda-a-vyzkum/15334-studie-piti-alkoholu-u-deti-cim-driv-tim-vic-2>)

Záznam rozhovoru:

<https://plus.rozhlas.cz/host-studia-leonardo-archeolog-jiri-machacek-6602561>

SKUPINOVÝ ÚKOL

– Rozhovor:

- Rozhovor s Mgr. Gajane Achverdjanovou na téma: Bezcné předměty každodenního života? Hřebeny jako skryté poklady pozdní antiky (<https://www.muni.cz/vyzkum/projekty/54707>, <https://www.phil.muni.cz/aktuality/casto-si-vybiram-temata-ktera-vypadaji-na-prvni-pohled-nedulezite>)
- Rozhovor s Mgr. Gajane Achverdjanovou na téma: ČT ART – Umění minulosti/Umění dneška. Jak zpracovat vědecké otázky ve stravitelné formě pro širokou veřejnost (<https://art.ceskatelevize.cz/tema/umeni-minulosti-otazky-dneska>)
- Rozhovor s Mgr. Art Kristýnou Smrčkovou: Objekt na pomezí grafiky, knihy a mapy. Interpretace knihy *Neviditelná města* od Itali Calvino. (Rozměry objektu: 120x380 cm, složený 11x16 cm. 2017, Suchá jehla z hliníkového plechu, tetrapaku a folie. Tisk na netkanou textilii)

– Vytvořte 5–10 otázek

– Vyberte jednoho zástupce skupiny, který bude vést rozhovor

– Soubor otázek mi pošlete od každé skupiny do neděle 26.2. 2023